

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 20.12.2004
KOM(2004) 807 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

Landbrugets stilling i Den Europæiske Union

Rapport 2003

[SEC(2004) 1589]

INDLEDNING

1. "Landbrugets stilling i Den Europæiske Union – rapport 2003" blev afsluttet i marts 2004 og offentliggøres i tilslutning til Den almindelige beretning om Den Europæiske Unions virksomhed. I begyndelsen af 2004 blev en særskilt publikation udarbejdet på engelsk med titlen "Agriculture in the European Union – Statistical and economic information 2003". Nærværende rapport behandler i ni kapitler de vigtigste emner i det pågældende år.

1. DEN ØKONOMISKE SITUATION OG LANDBRUGSINDKOMSTERNE

2. Landbruget i 2003 var præget af en lavere vegetabilsk og animalsk produktion (med undtagelse af mælk og svinekød). Når man tager højde for inflationen, var inputpriserne lavere med undtagelse af energi, mens landbrugspriserne som helhed var uændrede. Udviklingen i priserne svingede meget fra sektor til sektor og land til land, men der var tale om stigninger for korn under ét, frugt og grøntsager, vin, fjerkrækød og æg, mens priserne for sukkerroer, kartofler, svinekød og mælk faldt. Disse omstændigheder har medført en ganske lille stigning i landbrugsindkomsten for EU som helhed.
3. Verdensøkonomien udviste fortsat en kraftig vækst i 2003, hovedsagelig som følge af en nedgang i oliepriserne. I EU havde geopolitiske spændinger på grund af krigen i Irak, problemer på arbejdsmarkedet, dårlige resultater på aktiemarkedet og usikkerhed, hvad angår de sociale sikringsordningers fremtid, dog til følge, at opsvinget først indtrådte i årets anden halvdel, og BNP-væksten for året som helhed var meget begrænset.
4. I de første otte måneder af 2003 steg EF's samlede landbrugseksport 4 % i forhold til samme periode i 2002. For de fleste produkters vedkommende faldt interventionslagrene i 2003.

2. POLITISK UDVIKLING OG LOVGIVNINGSINITIATIVER I 2003

2.1. Reformen af den fælles landbrugspolitik

5. EU's landbrugsministre nåede på mødet i Rådet i Luxembourg den 26. juni 2003 til enighed om en gennemgribende reform af den fælles landbrugspolitik på grundlag af Kommissionens forslag⁽¹⁾, som blev fremlagt den 23. januar 2003. De grundlæggende regler for reformen af den fælles landbrugspolitik blev derpå fastsat i Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 af 29. september 2003⁽²⁾. Reformen, som vil blive indført over de næste to år, har til formål at skabe en mere stabil politisk ramme for europæisk landbrug.
6. Hovedpunkterne i den nye fælles landbrugspolitik er, at der indføres en enkeltbetalingsordning for EU-landbrugerne, som ydes uafhængigt af (dvs. "afkoblet") fra produktionen, at enkeltbetalingen knyttes til overholdelse af et sæt normer for miljø, fødevarerikkerhed, dyre- og plantesundhed og dyrevelfærd og til

¹ KOM(2003) 23 endelig.

² EFT L 270 af 21.10.2003, s. 1.

kravet om, at al landbrugsjord skal holdes i god landbrugs- og miljømæssig stand ("krydsoverensstemmelse"), at politikken for landdistriktsudvikling styrkes via "graduering" (overførsel af midler fra direkte betalinger til landdistriktsudvikling), og at der indføres nye foranstaltninger, der skal støtte miljøet, fremme kvalitet og dyrevelfærd og hjælpe landbrugerne med at opfylde nye EU-normer, vigtige reformer af interventionsmekanismen i sektorer, hvor der er strukturbetinget uligevægt, og tilpasninger af støttemekanismerne for andre sektorer og endelig en mekanisme for finansdisciplin.

2.2. Kvalitetspolitik

7. Det system, der blev indført med ikrafttrædelsen af Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92⁽³⁾ om beskyttelse af geografiske betegnelser (BGB) og oprindelsesbetegnelser (BOB) for landbrugsprodukter og levnedsmidler, må forbedres. Den 8. april 2003 blev Rådets forordning (EF) nr. 692/2003⁽⁴⁾ vedtaget. Den har følgende hovedmål: at overholde internationale aftaler og at give tredjelands adgang til ordningen mod til gengæld at opnå beskyttelse uden for EU, hvilket er en generel forbedring af systemet. Med 28 nye betegnelser omfatter listen over BGB'er og BOB'er nu 632.

2.3. Økologisk landbrug

8. Kommissionen er i færd med at opstille en EU-aktionsplan for økologiske fødevarer og økologisk landbrug med forslag til kommende initiativer, som tager sigte på at styrke udviklingen af økologisk landbrug.

2.4. Salgsfremmende foranstaltninger

9. Siden ikrafttrædelsen af forordning (EF) nr. 2702/1999⁽⁵⁾ og (EF) nr. 2826/2000⁽⁶⁾ har Kommissionen godkendt 124 programmer for salgsfremmende foranstaltninger, heraf 30 for tredjelands og 94 for EU. Medfinansieringen beløb sig i alt til 105,7 mio. EUR, heraf 22,7 mio. til tredjelands.

2.5. Statsstøtte

10. Den 23. december 2003 blev Kommissionens forordning om statsstøtte til små og mellemstore virksomheder, der beskæftiger sig med produktion, forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter⁽⁷⁾, vedtaget, og den vil være gældende indtil udgangen af 2006. Kommissionen har også vedtaget et udkast til forordning om regler for de minimis-støtte til landbrugs- og fiskerisektoren.
11. Behandlingen af flere sager om statsstøtte til salgsfremstød og reklame for landbrugsprodukter har medvirket til at udvikle bedste praksis for anvendelsen af de nye rammebestemmelser, fx for statsstøtte i forbindelse med TSE-test⁽⁸⁾.

³ EFT L 53 af 24.2.1998, s. 26.

⁴ EFT L 99 af 17.4.2003, s. 1.

⁵ EFT L 327 af 21.12.1999, s. 7.

⁶ EFT L 328 af 23.12.2000, s. 2.

⁷ EFT L 1 af 3.1.2004, s. 1.

⁸ EF-rammebestemmelser for statsstøtte i forbindelse med TSE-test, døde dyr og slagteriaffald (EFT C 324 af 24.12.2002).

Kommissionen har modtaget 268 anmeldelser af projekter for statsstøtte til landbrugssektoren og agroindustrien.

2.6. Fjernområderne

12. Kommissionen har afsluttet gennemførelsen af reformen af forordningerne om støtte til landbruget i fjernområderne.

2.7. Informationsforanstaltninger vedrørende den fælles landbrugspolitik

13. Antallet af ansøgninger fra medlemsstaterne om tilskud var i 2003 lige så stort som i de foregående år. I november 2003 blev der afholdt en vigtig konference om landdistriktsudvikling i Salzburg, Østrig.

2.8. Informations- og kommunikationsteknologi

14. I 2003 blev der foretaget investeringer for at opretholde og videreudvikle GD Landbrugs informationssystemer og -tjenester. Der er fx foretaget en tilpasning af finansinformationssystemerne (AGREX og *eFaudit* ...) til den nye finansforordning og den aktivitetsbaserede budgettering (gældende fra 1. januar 2004).

2.9. Rådgivende udvalg og forbindelser med organer, der repræsenterer handelen

15. Der blev afholdt omkring 80 møder i de rådgivende udvalg og arbejdsgrupperne i 2003, hvor Kommissionen hørte og informerede repræsentanterne. Europa-Parlamentet havde 18 plenarmøder i 2003. GD Landbrug var til stede, når der blev drøftet emner af betydning for GD Landbrugs politik, såsom vedtagelsen af EP-betænkningerne om reformen af den fælles landbrugspolitik på plenarmødet den 26. maj 2003 og den igangværende WTO-Doha-runde.

3. LANDBRUGSMARKEDERNE

3.1. Vegetabiliske produkter

16. Som led i reformen af den fælles landbrugspolitik, der blev iværksat i juni 2003, forelagde Kommissionen Rådet og Europa-Parlamentet meddelelsen "Opstilling af en bæredygtig landbrugsmodel for Europa på grundlag af reformen af den fælles landbrugspolitik"⁽⁹⁾, som vedrører tobaks-, olivenolie-, bomulds- og sukkersektoren.
17. Rådet vedtog også en ny støtteordning for tørret foder. Den gamle ordning vil stadig blive anvendt i produktionsåret 2004/05. Kommissionen forelagde også et forslag om reform af sektoren for olivenolie og spiseolivenolie, som skal gælde fra produktionsåret 2004/05. Der blev vedtaget specifikke forordninger i september 2003 om fælles markedsordninger for korn, ris, tørret foder og mælk og mejeriprodukter⁽¹⁰⁾.

⁹ KOM(2003) 554.

¹⁰ EFT L 270 af 21.10.2003.

18. Der blev også vedtaget en ny støtteordning for energiafgrøder til produktion af biobrændstoffer, energi eller varme i december 2003⁽¹¹⁾.
19. Når det gælder sukkersektoren, har sukkerrørsproduktionen til trods for en væsentlig stigning i sukkerroeproduktionen i Europa bevaret sin store andel af den globale produktion, og verdensproduktionen af sukker er atter større end forbruget. Dette højere produktionsniveau resulterede i en mængde C-sukker over kvoten på 4,2 mio. tons i 2002/03.
20. I 2002 blev der indført en mekanisme til stabilisering af frøproduktionen, som for første gang blev anvendt på produktionen i produktionsåret 2002/03. Frøstøtten blev integreret i 2003-reformen af den fælles landbrugspolitik med henblik på anvendelse fra produktionsåret 2005/06.
21. I 2003 indledte EU en forenkling af lovgivningen i sektorerne for frisk og forarbejdet frugt samt grøntsager.
22. For at ajourføre dataene for og forenkle forvaltningen af den fælles markedsordning for bananer blev der ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1439/2003⁽¹²⁾ indført bestemmelser om fastsættelse af referencemængderne for de traditionelle importører for importen i henholdsvis 2004 og 2005 på grundlag af udnyttelsen af importlicenserne i 2002 og 2003.
23. Kommissionens forordning (EF) nr. 753/2002⁽¹³⁾ af 29. april 2002 om visse gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1493/1999 for så vidt angår beskrivelse, betegnelse, præsentation og beskyttelse af visse vinprodukter, ændret ved forordning (EF) nr. 2086/2002⁽¹⁴⁾, trådte i kraft den 1. august 2003. Ved forordning (EF) nr. 670/2003 af 8. april 2003⁽¹⁵⁾ fastsatte Rådet specifikke foranstaltninger vedrørende landbrugsethanolmarkedet.

3.2. Animalske produkter

24. I 2002 steg produktionen af oksekød, mælk og mejeriprodukter til trods for en nedgang i EU's kvægbestand, herunder malkekvægsbestanden. Under BSE-krisen blev ca. 205 000 tons oksekød, hovedsagelig kokød, trukket tilbage fra markedet i henhold til den særlige opkøbsordning.
25. Som led i den nye landbrugsform i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003⁽¹⁶⁾ blev der foretaget en gennemgribende ændring af systemet med direkte betalinger, som tidligere direkte eller indirekte var knyttet til produktionen. Kommissionen vedtog også forordning (EF) nr. 1215/2003⁽¹⁷⁾, som gav medlemsstaterne mulighed for på visse betingelser at tillade anvendelse af

¹¹ Kommissionens forordning (EF) nr. 2237/2003 af 23. december 2003 om gennemførelsesbestemmelser til visse støtteordninger, der er fastsat i afsnit IV i Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik s ordninger for direkte støtte og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere.

¹² EFT L 204 af 13.8.2003, s. 30.

¹³ EFT L 118 af 4.5.2002, s. 1.

¹⁴ EFT L 321 af 26.11.2002, s. 8.

¹⁵ EFT L 97 af 15.4.2003, s. 6.

¹⁶ EFT L 270 af 21.10.2003, s. 1.

¹⁷ EFT L 169 af 8.7.2003, s. 32.

automatiserede klassificeringsmetoder til klassificering af slagtekroppe af voksent kvæg.

26. Produktionen af fjerkrækød og æg fortsætter med at stige på verdensplan. I EU skulle produktionen falde i 2003 på grund af aviær influenza, nitrofurankrisen og konjunkturbestemte indskrænkninger, der er foretaget i visse medlemsstater. Antallet af æglæggere faldt en smule i 2003 (også på grund af aviær influenza), og produktionen af konsumæg skulle også falde.

4. AGROMONETÆRE FORANSTALTNINGER

27. De agromonetære foranstaltninger, der blev vedtaget i 2003, var begrænset til anvendelsen af Rådets forordning (EF) nr. 2799/98 om den agromonetære ordning for euroen⁽¹⁸⁾. I 2003 vedrørte den eneste udligningsstøtte, som stadig blev ydet, Det Forenede Kongerige.

5. LANDDISTRIKTSUDVIKLINGEN I 2003

28. For perioden 2000–2006 er programmeringen, når det gælder landdistriktsudvikling, følgende: 68 programmer for landdistriktsudvikling (medfinansieret af EUGFL, Garantisektionen), 69 programmer for mål 1-regioner med foranstaltninger for landdistriktsudvikling (medfinansieret af EUGFL, Udviklingssektionen) og 20 for mål 2-regioner med foranstaltninger for landdistriktsudvikling (medfinansieret af EUGFL, Garantisektionen).
29. I 2003 androg EU's udgifter til landdistriktsudvikling 6 871 mio. EUR: 4 705 mio. EUR under EUGFL, Garantisektionen (fra oktober 2002 til oktober 2003), og 2 166 mio. EUR til programmer for landdistriktsudvikling finansieret af EUGFL, Udviklingssektionen (kalenderåret 2003). I 2003 godkendte Kommissionen 33 ændringer af programmer for landdistriktsudvikling, og der blev godkendt 73 LEADER+ programmer for perioden 2000–2006. Af de forventede 938 lokale aktionsgrupper var 853 blevet udvalgt ved udgangen af december 2003.

6. MILJØ OG SKOVE

30. Foruden at udarbejde en interimrapport om IRENA-projektet⁽¹⁹⁾ videreførte Kommissionen blandt andre initiativer også gennemførelsen af "Handlingsplan for biodiversitet: landbrug"⁽²⁰⁾ og vedtog et forslag til rådsforordning om et EF-program for bevarelse, beskrivelse, indsamling og udnyttelse af genressourcer i landbruget⁽²¹⁾.
31. Som led i beskyttelsen af skovene mod luftforurening⁽²²⁾ fortsatte Kommissionen forvaltningen af projekter og nationale programmer 2000, 2001 og 2002. Resultaterne er blevet fremlagt i en række rapporter "De europæiske skoves tilstand". Hvad angår

¹⁸ EFT L 349 af 24.12.1998, s. 1.

¹⁹ IRENA står for "rapport om integrationen af miljøspørgsmål i landbrugspolitikken".

²⁰ KOM(2001) 162 endelig, bind III.

²¹ KOM(2003) 817 endelig.

²² Rådets forordning (EØF) nr. 3528/86 (EFT L 326 af 21.11.1986, s. 2-4; den finske og den svenske specialudgave: kapitel 3, bind 22, s. 59).

beskyttelsen af skovene i Fællesskabet mod brande⁽²³⁾, forvaltede Kommissionen fortsat projekter og nationale programmer 2000, 2001 og 2002. Resultaterne indgår i den rapport, der er blevet forelagt for Rådet og Europa-Parlamentet om de aktiviteter, der blev gennemført i perioden 1992–2002.

7. FINANSIERING AF DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK I 2003

32. Udgifterne til den fælles landbrugspolitik er lagt an på de finansielle overslag, som der blev truffet afgørelse om på topmødet i Berlin i 1999, som tilpasset på topmødet i København ved udgangen af 2002 for at integrere de finansielle virkninger af udvidelsen.
33. Bevillingerne i 2003 til EUGFL, Garantisektionen, som blev vedtaget som led i det almindelige budget for 2003, var på i alt 44 780,5 mio. EUR (inklusive 18 mio. EUR til landbrugsbudgetreserven – kapitel B0-40)⁽²⁴⁾. I henhold til Rådets forordning (EF) nr. 2040/2000 af 26. september 2000 om budgetdisciplin blev den monetære reserve afskaffet med virkning fra regnskabsåret 2003. Udgifterne for EUGFL, Garantisektionen, omfattede i 2002: eksportrestitutions (3 432,3 mio. EUR), offentlig og privat oplagring (1 163,1 mio. EUR), tilbagekøb og lignende (831,9 mio. EUR), direkte betalinger⁽²⁵⁾ (28 800,8 mio. EUR), andre interventioner i forbindelse med de fælles markedsordninger (3 479,4 mio. EUR) og andre udgifter, hovedsagelig til landdistriktsudvikling (5 506,7 mio. EUR).
34. EUGFL, Udviklingssektionen: I den nye programmeringsperiode 2000–2006 er EF-støtten til landdistrikterne ikke blevet nedsat. Aktioner for landbrugsstrukturer og diversificering af landdistrikter, undtagen mål 1-regioner og udligningsstøtte, betales nu af EUGFL, Garantisektionen.
35. Evaluering: Når det gælder markedspolitikken, blev evalueringen af de fælles markedsordninger for tobak og olivenolie afsluttet. Hvad angår vin, blev der indgået en kontrakt. Der blev offentliggjort et udbud for bananer, og man er nået langt med det forberedende arbejde, hvad angår svinekød, æg og fjerkrækød og miljøvirkningerne af fælles markedsordninger med relation til permanente afgrøder. Når det gælder politikken for landdistriktsudvikling, blev fire evalueringer afsluttet (forordning (EF) nr. 950/97 og (EF) nr. 951/97, mål 5b og LEADER II).

8. UDVIDELSE

36. Der fandt drøftelser sted med de ti tiltrædelseslande om gennemførelsen af resultaterne af forhandlingerne, som blev afsluttet på Det Europæiske Råds møde i København i december 2002. Forhandlingerne med Bulgarien og Rumænien og førtiltrædelsesindsatsen vedrørende Tyrkiet fortsatte, mens forberedelsen af Kommissionens udtalelse om Kroatiens tiltrædelse begyndte.

²³ Rådets forordning (EØF) nr. 2158/92 (EFT L 217 af 31.7.1992, s. 3; den finske og den svenske specialudgave: kapitel 3, bind 44, s. 3).

²⁴ Eksklusive bevillinger på 250 mio. EUR til den monetære reserve (B1-6).

²⁵ Direkte betalinger som defineret i bilaget til forordning (EF) nr. 1259/1999 af 17. maj 1999 (EFT L 160 af 26.6.1999, s. 113).

37. I årets løb fortsatte alle landene med at gennemføre deres SAPARD-programmer. I april vedtog Rådet en ændring af SAPARD-forordning (EF) nr. 1268/1999 af 21. juni 1999. I slutningen af december havde SAPARD-kontorerne afsat et beløb på i alt 1 214 mio. EUR (kumuleret beløb for EF-bidraget) til støttemodtagerne.

9. INTERNATIONALE FORBINDELSER

9.1. Internationale organisationer og aftaler

38. EU deltog fortsat i de forskellige møder i de forskellige organisationer, såsom:

- Verdenshandelsorganisationen (WTO), nærmere bestemt i ministerkonferencen i Cancún, hvor EU understregede prioriteringen af WTO's multilaterale forhandlinger
- Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD), hvor man drøftede spørgsmål, hvad angår handelsforvridning gennem en videreførelse af undersøgelser vedrørende "afkobling" og virkningerne af risikorelateret støtte på beslutningstagningen, når det gælder produktion.

39. Konventionen om fødevarerhjælp og konventionen om kornhandel blev forlænget til den 30. juni 2005. Den internationale sukkerorganisation blev forlænget til den 31. december 2005. Den internationale overenskomst om olivenolie og spiseoliven blev forlænget til den 31. december 2004.

9.2. Bilaterale og regionale handelsforbindelser

40. For 2003 kan det fx nævnes, at Kommissionen:

- mødtes med AVS-Ministerrådet i oktober
- mødtes to gange med Den Blandede Landbrugskomiteé, der blev nedsat ved udgangen af 2002 ved "aftale mellem Det Europæiske Fællesskab og Det Schweiziske Forbund om handel med landbrugsprodukter"
- deltog i konferencen på højt plan om samarbejde på landbrugsområdet i Beijing i slutningen af 2003 som led i Asien-Europa-mødet (ASEM).

41. Desuden blev der som led i Barcelona-processen undertegnet nye associeringsaftaler med samtlige lande i Mellemøsten og Middelhavsområdet, og der blev fx ført drøftelser med Mexico (om normer for tequila) og Chile (associeringsaftale).

42. De bilaterale forbindelser med Rusland på landbrugsområdet blev intensiveret, både i forbindelse med partnerskabs- og samarbejdsaftalen og forberedelserne med henblik på tiltrædelsen af WTO, men der er begrænsede udsigter for en styrkelse af disse forbindelser med andre NIS-lande.